

หัวข้อวิจัย	การใช้กระบวนการประชาพิจารณ์เพื่อพัฒนาศักยภาพผู้นำการเปลี่ยนแปลง ในชุมชนโคกโคเฒ่า อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี
ผู้ดำเนินการวิจัย	นางจันทร์แรม เรือนแป้น
ที่ปรึกษา	ดร.ปาริชาติ นิติมานพ
หน่วยงาน	บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
ปี พ.ศ.	2557

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาผู้นำการเปลี่ยนแปลงในตำบลโคกโคเฒ่าโดยใช้กระบวนการประชาพิจารณ์เป็นเครื่องมือ 2) ประเมินผลสัมฤทธิ์ของการพัฒนาผู้นำการเปลี่ยนแปลงในตำบลโคกโคเฒ่า และ 3) สรุปบทเรียนการพัฒนาผู้นำการเปลี่ยนแปลง ในตำบลโคกโคเฒ่า ประชากรการวิจัย คือ ผู้ที่มีบทบาทในการพัฒนาตำบลโคกโคเฒ่า ประกอบด้วย ผู้นำและกลุ่มแกนนำในชุมชน 10 คน และผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 5 คน รวมทั้งสิ้น 15 คน ขั้นตอนการดำเนินงานมี 6 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การประสานงานในพื้นที่วิจัย 2) การชี้แจงวัตถุประสงค์ของโครงการและขออาสาสมัครเป็นทีมประชาพิจารณ์ 3) การระดมปัญหาของชุมชน 4) การสำรวจข้อมูลชุมชน 5) การจัดทำแผนชุมชน และ 6) การขอฉันทามติและประสานความร่วมมือจากคนในชุมชน เครื่องมือวิจัยประกอบด้วย เอกสาร/สื่อเพื่อให้ความรู้ สื่อสตัททัศน์ เพื่อบันทึกผลการดำเนินงาน แบบประเมินผลสัมฤทธิ์การพัฒนาผู้นำการเปลี่ยนแปลงในตำบลโคกโคเฒ่า การวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย 1) การวิเคราะห์เนื้อหาและบรรยายสรุปผลการพัฒนาผู้นำการเปลี่ยนแปลงในตำบลโคกโคเฒ่า 2) การวิเคราะห์ด้วยสถิติพรรณนาเพื่อสรุปผลสัมฤทธิ์ของการพัฒนาผู้นำการเปลี่ยนแปลงในตำบลโคกโคเฒ่า และ 3) การวิเคราะห์เนื้อหาและบรรยายสรุปบทเรียนการพัฒนาผู้นำการเปลี่ยนแปลงในตำบลโคกโคเฒ่า

ผลการวิจัย พบว่า ผู้วิจัยสามารถดำเนินงานได้ตามขั้นตอนที่กำหนดในแผนครบถ้วนทุกขั้นตอน แต่มีการปรับระยะเวลาและวิธีการดำเนินงานบางขั้นตอนให้เหมาะสมกับสถานการณ์ การดำเนินงานทุกขั้นตอนได้รับความร่วมมือจากคนในชุมชนและสมาชิกในทีมประชาพิจารณ์เป็นอย่างดี กิจกรรมที่จัดทุกกิจกรรมมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาทีมประชาพิจารณ์ให้มีศักยภาพการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่สามารถคิด ตัดสินใจ และลงมือปฏิบัติเพื่อหาคำตอบที่ต้องการได้ด้วยตัวเอง การดำเนินงานทุกขั้นตอนเน้นการมีส่วนร่วมอย่างเท่าเทียมกัน การเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมกิจกรรมแสดงความคิดเห็นและความต้องการของตนอย่างเสรี และการใช้หลักประชาธิปไตยในการตัดสินใจ ผลผลิตที่ได้ คือ การเกิดทีมประชาพิจารณ์ของตำบลโคกโคเฒ่าที่มีศักยภาพการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง จากผลการประเมินตนเองของทีมประชาพิจารณ์ พบว่า ผลสัมฤทธิ์ของการพัฒนาในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีผลสัมฤทธิ์เป็นอันดับหนึ่ง คือ ด้านเจตคติ รองลงมา

คือ ด้านความรู้ความเข้าใจ และด้านทักษะปฏิบัติ ตามลำดับ โดยมีผลสัมฤทธิ์อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน เมื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ของการพัฒนาจำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล พบว่า เมื่อจำแนกตามเพศ ทีมประชาธิปไตยที่เป็นเพศหญิงมีค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์สูงกว่าทีมประชาธิปไตยที่เป็นเพศชาย เมื่อจำแนกตามอายุ ทีมประชาธิปไตยที่มีอายุ 36-45 ปี มีค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์สูงกว่ากลุ่มอายุอื่น เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา ทีมประชาธิปไตยที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี มีค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์สูงกว่ากลุ่มที่มีการศึกษาระดับอื่น และเมื่อจำแนกตามสถานภาพ ทีมประชาธิปไตยที่เป็นตัวแทนส่วนราชการ มีค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์สูงกว่าทีมประชาธิปไตยที่เป็นผู้นำ/แกนนำในชุมชน สำหรับบทเรียนที่ได้จากการพัฒนา มีข้อสรุปใน 3 ประเด็น คือ 1) การพัฒนาผู้นำการเปลี่ยนแปลงโดยใช้กระบวนการประชาธิปไตยเป็นเครื่องมือ เป็นวิธีการที่เหมาะสมและสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ 2) การดำเนินงานที่ออกแบบอย่างเหมาะสมและดำเนินงานอย่างเป็นขั้นเป็นตอน สามารถพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในตัวสมาชิกทีมประชาธิปไตยได้ 3) การทำงานแบบมีส่วนร่วมโดยเปิดโอกาสให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายเข้ามามีบทบาทตามศักยภาพและความเชี่ยวชาญ จะก่อให้เกิดการหนุนเสริมเติมเต็มและสถานะที่ทุกฝ่ายได้ประโยชน์ ซึ่งจะเป็นแรงจูงใจให้การทำงานร่วมกันมีความยั่งยืน